

Kansallisten viitetietokantojen hyödyntäminen JUREssa

JURE-projektin tulosseminaari, 24.11.2011

Jyrki Ilva (jyrki.ilva@helsinki.fi)

Kansallinen julkaisurekisteri ja kotimaiset julkaisut

- JURE:n lähtökohta: tiedontuotantoa tehostetaan ja tietojen laatua parannetaan hyödyntämällä kansainvälisten julkaisutietokantojen valmista dataa
- Mutta entä kotimaisissa julkaisukanavissa ilmestyneet julkaisut?
 - Puuttuvat lähes kokonaan kansainvälisistä julkaisutietokannoista
 - Kotimaisella julkaisemisella suuri merkitys etenkin humanistis-yhteiskuntatieteellisillä tieteenaloilla
 - Julkaisuforumihankkeessa osa kotimaisista julkaisukanavista tasolle 2
- Norjan malli esikuvana
 - Norjassa kansallisen julkaisurekisterin sisältämistä artikkelien viitetiedoista noin 25% saadaan kansallisesta artikkelitietokannasta

KIRJASTOVERKKOPALVELUT

Kansalliset tietokannat tietolähteenä

- Suomessa kansalliset Arto- ja Linda -tietokannat voisivat olla vastaavia kotimaisten julkaisujen viitetietojen lähteitä
 - Tietojen hyödyntämiselle julkaisurekisterissä ei sopimuksellisia esteitä
- Kansalliskirjasto selvittänyt JURE-projektin pyynnöstä kotimaisten julkaisujen viitetietojen haravoitinta kansallisista tietokannoista
 - ”Arto, Fennica ja Linda kansallisen julkaisurekisterin tietolähteenä” (selvitys, 5.4.2011) <http://urn.fi/URN:NBN:fi-fe201104061415>
 - Miten hyvin nykyisellään soveltuisivat julkaisurekisterin tietojen lähteiksi ja mitä niiden kehittämiseksi olisi mahdollista tehdä?

KIRJASTOVERKKOPALVELUT

Arto- ja Linda-tietokannat

- Arto – kotimainen artikkelitietokanta (<https://arto.linneanet.fi>)
 - 1,5 miljoonaa artikkeliviitettä, vuosikartunta 40.000 viitettä 300 lehdestä
 - Tallennustyö tapahtuu hajautetusti eri puolilla Suomea, mukana pääasiassa yliopistokirjastoja ja erikoiskirjastoja
- Linda – yliopistokirjastojen yhteistietokanta (<https://linda.linneanet.fi>)
 - Tieteellisten monografioiden ja sarjajulkaisujen osalta päivittyy yleensä nopeammin kuin Suomen kansallisbibliografia Fennica
 - Yhteistietokannan idean pohjalta ollaan kehittämässä kaikkien kirjastosektorien yhteistä kansallista metatietovarantoa (”kansallinen yhteisluettelo”)
- Arto ja Linda vapaassa hakukäytössä vuodesta 2010 lähtien

KIRJASTOVERKKOPALVELUT

Artikkelitietojen hyödyntämiseen liittyviä haasteita

- Artoa mahdollista käyttää julkaisurekisterin lähdetietokantana jo nyt (HY:n TUHAT), mutta sisällössä toistaiseksi puutteita
 - Tietokannan kattavuus vaihtelee (lehtiä puuttuu, kokoomateoksissa ilmestyneitä artikkeleita vain vähän)
 - Tieto ei ole riittävän ajantasaista (luetteloinnissa viiveitä)
 - Tietokanta ei sisällä kaikkia julkaisurekisterin kannalta tarpeellisia tietoja (mm. affiliaatiot ja julkaisutyypiluokitukset)
- Haasteena myös tiedontuottajien motivointi ja sitouttaminen
 - Toiminut talkooperiaatteella, tiedontuottajaorganisaatiot hyötyvät yhteisen tietovarannon olemassaolosta

KIRJASTOVERKKOPALVELUT

Tietokannasta avoimeksi tietovarannoksi

- Arton pohjalta olisi mahdollista rakentaa avoin kotimaisten tieteellisten artikkelien metatietovaranto
 - Avoimen datan periaate sopii hyvin yhteen Kansalliskirjaston muiden päämäärien kanssa
- Miten sovittaa yhteen tutkimushallinnon ja tiedonhakijoiden intressit?
 - Tutkimushallinnon kannalta tärkeitä affiliaatiot ja julkaisutyypit, tiedonhakijan kannalta taas asiasanat
 - Kirjastojen kannalta: onko julkaisurekisterin ja tiedonhakijoille tarkoitettujen hakupalveluiden tuotantoprosesseja mahdollista integroida niin, etteivät ne syö toistensa resursseja?

KIRJASTOVERKKOPALVELUT

Mitä pitäisi tehdä?

- Kansalliskirjasto valmistellut keväällä tehdyn selvityksen pohjalta hanke-esityksen
 - Rahoitus ainakin toistaiseksi auki
 - Ideana kehittää nykyisen Arto-tietokannan pohjalta avoin tietovaranto, josta mahdollista importoida viitetietoja myös kansalliseen julkaisurekisteriin
- Pääpaino tieteellisten lehtien ja kokoomateosten artikkeleissa
 - Volyymiltaan suurin tieteellisten julkaisujen ryhmä, viitetietojen saatavuudessa eniten kehittämistä
 - Tavoitteena mahdollisimman hyvä kattavuus etenkin Julkaisufoorumissa tieteellisiksi todettujen julkaisukanavien (tasot 1 & 2) osalta

KIRJASTOVERKKOPALVELUT

Kirjastojen yhteistyö

- Nykyisen Arto-luettelointiyhteistyön kehittäminen
 - Tallennettavien tietojen täydentäminen (affiliaatiot, julkaisutyypit)
 - Työnjaon tarkistaminen ja uusien organisaatioiden rekrytoiminen
- Yhteistyöneuvottelut muiden kotimaisten artikkelitietokantojen kanssa
 - Aleksi (BTJ), Tali & FINP (Aalto), Medic (HY Terkko)
 - Kartoitetaan tietokantojen relevanssi julkaisurekisterin kannalta
 - Keskustellaan tietojen hyödyntämisestä ja mahdollisesta muusta yhteistyöstä

KIRJASTOVERKKOPALVELUT

Tiedontuottajien piirin laajentaminen

- Tieteellisillä kustantajilla intressejä saada julkaisujensa viitetiedot mukaan yhteiseen avoimeen tietovarantoon
 - Tavoitteena uuden yhteistyömallin luominen, Suomen tiedekustantajien liiton ja TSV:n verkostot apuna
- Julkaisuverkoston kannalta perustietojen saaminen suoraan kustantajilta nopeuttaisi tallennusta ja parantaisi sen kattavuutta
 - Työnjako: mitä saadaan lehdiltä, mitä tehdään kirjastoissa?
 - Kustantajilla edellytykset kerätä affiliaatio- ja julkaisutyypitietoja
- Tallennusta varten tarvitaan artikkeleille optimoitu syöttöjärjestelmä, jonka avulla tietoja voi tallentaa myös tieteellisten kirjastojen ulkopuolella